

Sihtkontrolli kokkuvõte

Töö- ja puhkeajast kinnipidamine väikestes kauplustes

1. juuni kuni 31. august 2018 viis Tööinspeksioon läbi sihtkontrolli väikestes kauplustes. Kuna suvekuudel on oodata väikestes kauplustes töökoormuse hüppelist kasvu ja juba varem on väikestes kauplustes ilmnenu probleeme (üks inimene, suur koormus – nii füüsiline, kui ka tööajast tingitud; pole võimalik einestamiseks poolt tundi jne), siis oli sihtkontrolli eesmärk tõsta töötajate ja tööandjate teadlikkust puhkepauside vajalikkusest. Tööinspeksioon kontrollis väikepoode ka kaks aastat tagasi, mil ühe suurima probleemina tõusetus just töö- ja puhkeajast kinni pidamine. Suure koormusega töötamine, kus puhkepause on vähe ja taastumisvõimalus organismile puudulik, suureneb füüsilise ülekoormuse oht, mis suure tõenäosusega viib tervisekahjustuseni.

Sihtkontrolli käigus külastati 65 väikest kauplust üle Eesti, neist:

Harjumaal - 28

Ida-Virumaal - 11

Tartumaal - 10

Jõgevamaal - 6

Pärnumaal - 4

Raplamaal - 3

Järvamaal - 3

Külastused toimusid ette teatamata, et töötajate küsitlusel saadud info oleks võimalikult objektiivne.

Kontrolli läbiviimiseks oli kaks võimalust – kas kõigepealt vaatlus ja siis kontaktjärelvalvesse või kohe kontaktjärelvalvesse.

Kui kontrolli ajal tööandja esindaja ei viibinud objektil, siis tööinspektor-jurist teavitas esimesel võimalusel tööandjat telefoni teel kontrolli läbiviimisest ning selgitas tema õigusi ja kohustusi haldusmenetluses. Kui tööandjaga ei õnnestunud enne kontrolli alustamist ühendust saada, teavitas tööinspektor-jurist tööandjat esimesel võimalusel pärast kontrolli lõppu.

Külastusel kasutas tööinspektor-jurist tavapäraselt JV protokollid ning ettevalmistatud küsitluslehti (töötajale vabas vormis vastamiseks).

Küsitluslehe küsimused olid suunatud välja selgitamiseks: milline leping on sõlmitud; kas töökorralduse reegleid on tutvustatud; töö- ja puhkeaja nõuete täitmine; võimalused tööpäevarisesteks vaheaegadeks.

Kuna külastused toimusid ette teatamata, siis sagedasti ei olnud kohapeal kontrolliks vajalikke dokumente esitada ja tööinspektor-jurist nõudis vajadusel tööandjalt täiendavate dokumentide esitamist.

Järelevalve läbiviimiseks nõutud dokumentide esitamata jätmise kohta koostati ka 16 ettekirjutust.

Sihtkontrolli käigus registreeriti 144 rikkumist ja koostati 41 ettekirjutust ning esitati 22 suulist soovitusi.

Tuvastatud rikkumised:

Töötingimustest teavitamata jätmine

Töötaja töötingimustest teavitamata jätmine: 5 rikkumist

Poolte andmetest teavitamata jätmine: 1 rikkumine

Tööülesannete kirjeldusest teavitamata jätmine: 6 rikkumist

Töötasu maksmise tingimustest teavitamata jätmise: 19 rikkumist
Tööajast teavitamata jätmise: 26 rikkumist
Puhkuse kestusest teavitamata jätmise: 2 rikkumist
Töölepingu ülesütleamise etteteatamise tähtaegadest teavitamata jätmise: 13 rikkumist
Reeglitest töökorraldusele teavitamata jätmise: 5 rikkumist
Erikokkulepetest teavitamata jätmise: 17 rikkumist

Tihti oli rikkumiste põhjenduseks asjaolu, et kõik teavad töötingimusi ja seadustes on nagunii kirjas. Samas aga ei olnud osad tööandjad teadlikud nõutud töötingimustest teavitamisest või esitati arvamus, et tegemist on pereliikmetega või heade tuttavatega ja milleks tööleping vajalik? Põhjuseks toodi ka ajapuudust kirjaliku töölepingu sõlmimiseks.

Töö- ja puhkeaeg

Vaheaeg alla 30 minuti üle 6-tunnise töötamise kohta: 6 rikkumist
Igapäevase puhkeaja nõuete rikkumine: 1 rikkumine
Vähem kui 48 tundi järjestikust puhkeaga: 1 rikkumine
Vähem kui 36 tundi järjestikust puhkeaga: 3 rikkumist

Osasid rikkumisi põhjendati teadmatusega töö- ja puhkeaja nõuetest. Kuid oli ka teisi erinevaid põhjendusi: kiire tööaeg, töötajaid on raske leida, töötajatel on töökohal piisavalt aega puhata.

Lisaks veel muud rikkumised:

Esmaabi korraldust puudutavad: 4 rikkumist
Ei ole määratud TKS: 2 rikkumist

Tuvastati ka mõned juhused, kus töötajaid ei olnud sisestatud töötamise registrisse.
Tööandjatele selgitati nende kohustust ja informeeriti EMTA-t.

Sihtkontrolli tulemused näitavad, et kõige rohkem tuvastati rikkumisi, mis seotud töötingimustest teavitamata jätmisega. Ja kui vaadata ettekirjutuste arvu, mis koostati nõutud dokumentide esitamata jätmise kohta võib eeldada, et olukord on veelgi halvem.
Õnneks ei olnud väga suur tuvastatud rikkumiste arv, mis seotud töö- ja puhkeaja nõuete rikkumisega.

Kokkuvõtte koostas

Veigo Tumaševski
Juhtiv tööinspektor
14.09.2018